

ПОЛІТИЧНІ НАУКИ

УДК 303.725.22(732.4)

Картунов О. В.,
доктор політичних наук, професор,
завідувач кафедри суспільних наук,
Університет економіки та права «КРОК»
(Україна, Київ), alexkartunov@gmail.com

МЕТОД SWOT-АНАЛІЗУ В СУЧАСНОМУ НАУКОВОМУ ДИСКУРСІ

Аналізується сучасний науковий дискурс, який точиться у відповідній зарубіжній науковій літературі щодо методу SWOT-аналіз. Зокрема досліджуються різні, часом протилежні точки зору щодо часу і батьків-засновників цього методу, його сутності, переваг і недоліків, можливості й доцільності застосування в політології та у політичній практиці. Аргументується актуальність даної проблематики. Здійснено аналіз чотирьох точок зору щодо часу та засновників SWOT-аналізу та трьох точок зору щодо його переваг і недоліків. В останньому випадку запропоновано гіпотезу на користь однієї з проаналізованих точок зору. Висунуто також гіпотезу, згідно якої з'ясувати справжній потенціал і ефективність SWOT-аналізу можна лише при умові застосування самого SWOT-аналізу. Підтверджена коректність запропонованої гіпотези про те, що зазначений метод не лише можна, а й доцільно використовувати і в політології, і в політичній сфері.

Ключові слова: науковий дискурс, методи наукового дослідження, SWOT-аналіз, переваги і недоліки, гіпотези, політологія, політична сфера.

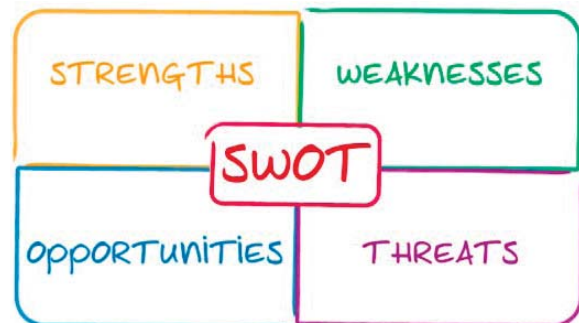
Актуальність даної проблеми обумовлена кількома чинниками. По-перше, дедалі міцнішою тенденцією зростання кількості публікацій, причому як у паперовому, так і у електронному їх варіантах, присвячених дослідженню й висвітленню основних засад методу SWOT-аналізу та його використанню. По-друге, відсутністю єдиної точки зору щодо сутності, призначення та ефективності цього методу. По-третє, ще однією помітною тенденцією, а саме загостренням дискурсу-аналізу щодо «батьків-засновників» методу SWOT-аналізу, його переваг та недоліків, доцільності чи недоцільності застосування взагалі, і в політології та/чи в політичній сфері зокрема.

Проведений нами компаративний аналіз ступеню наукової розробки даної теми, показує, що в різних країнах він є далеко не однаковим. У західній науковій літературі цей ступінь є надзвичайно високим. Щоправда, в першу чергу, це стосується публікацій, пов'язаних із використанням SWOT-аналізу переважно в бізнесі та менеджменті. Видання публікацій такого змісту поставлено на потік і, по суті справи, перетворилося на досить розгалужений, потужний і схоже досить таки прибутковий бізнес, про що ще йтиметься. Щодо суто академічних видань, то і тут впродовж кількох останніх років помічається тенденція до їх суттєвого кількісного зростання. Це, зокрема, праці таких західних вчених, як: І. Ансов [1]; Ч. Бемфорд [2]; Р. Делтрі [3]; Ф. Котлер [4]; Е. Лернд, Р. Крістенсен, К. Ендрюс та У. Гут [5] та ін. Дедалі зростаючу увагу проблемам SWOT-аналізу приділяють і російські дослідники, зокрема такі, як: М. Ю. Учитель, Ю. Г. Учитель [6] та ін. Щодо вітчизняних науковців, то стан і напрямки їх досліджень із зазначеної проблематики будуть розглянуті дещо нижче.

Основними дослідницькими методами, що були використані в даній статті стали такі, як: аналіз і синтез, системний, Case-Study, критичний, об'єктивності, компаративний, Cost and Benefit та деякі інші.

Переходячи до викладу основного матеріалу, наголосимо, що науковий дискурс точиться навколо практично всіх аспектів методу і матриці SWOT-аналізу, що зрозуміло неможливо висвітлити в одній статті через обмеженість її обсягу. Тому зупинимось лише на питаннях, пов'язаних з: а) його «батьками-засновниками», б) перевагами і недоліками та с) доцільністю чи недоцільністю використання взагалі, і в політиці та політології зокрема.

Почнемо з нагадування (дослідникам-початківцям), що назва методу «SWOT-аналіз» походить від акроніму таких англійських слів: Strengths («Сильні фактори»), Weaknesses («Слабкі фактори»), Opportunities («Можливості») та Threats («Загрози»). Вважається, що застосування SWOT-аналізу створює сприятливі умови, з одного боку, для з'ясування «Сильних» (яких слід максимально використовувати) та «Слабких» (яких варто збуватися) факторів будь-якого об'єкту та/чи предмету дослідження, а, з іншого боку, розуміння «Можливостей» (які слід наполегливо вишукувати та вправно застосовувати), а також виявлення «Загроз» (яким треба протистояти та протидіяти). Як правило, сутність цього методу і його матриця зображується у вигляді Схеми №1. На ній певний квадрат розділено на чотири квадранти, в кожному з яких розміщується інформація і дані відповідні його назві:



Аналіз численних публікацій, присвячених проблемам SWOT-аналізу, засвідчує відсутність єдиного погляду щодо часу народження та «батьків-засновників» цього методу. Існує щонайменше чотири різних точки зору. Перша: SWOT-аналіз був розроблений на початку 1960-х рр. професором Стенфордського університету Альбертом Хемфрі. Деякі дослідники саме його вважають «одним із «батьків-засновників» того, що ми сьогодні знаємо як SWOT-аналіз» [7]. При цьому, стверджується, що спочатку він та його дослідницька команда, до якої окрім нього входили Маріон Дошер, Отіс Бенепе, Роберт Стюарт та Біргер

Лі, користувалися іншою аббревіатурою, зокрема **SOFT**, що розшифровувалося як «Те, що добре зараз – це задовільно (*Satisfactory*); добре у майбутньому – це можливість (*Opportunity*); погане зараз – недолік (*Fault*) та погане у майбутньому – це загроза (*Threat*)». Але дещо пізніше з ініціативи деяких інших дослідників цей метод отримав його сучасну назву, а саме – «**SWOT**–аналіз», про що йтиметься.

Згідно із *другою точкою зору*, «батьком–засновником» **SWOT**–аналізу вважається відомий американський дослідник російського походження, математик і професор менеджменту Ігор Ансов [8, р. 74]. При цьому, прихильники такої точки зору посилаються на його «піонерську працю» «*Корпоративна стратегія*» [1]. Доречним буде додати, що в одній з присвячених І. Ансову публікацій **SWOT**–аналіз називається його ім'ям і рекомендується для використання перед початком застосування ще одного його винаходу, зокрема т.зв. «*Матриці Ансова*» (*Ansoff Matrix*) [9].

Відповідно до *третьої точки зору* [10, р. 31], зазначений метод було винайдено і введено у науковий обіг групою професорів Гарвардського університету, зокрема Едмундом Лерндом, Рональдом Крістіансеном, Кеннетом Ендрюсом та Уільямом Гуттом у 1965 р. в їх відомій праці «*Політика бізнесу: текст та випадки*» [5]. Однак, це не зовсім так, оскільки в зазначеній праці «терміни **SWOT** чи **THREATS** не використовуються».

За *четвертою точкою зору* – винахідниками **SWOT**–аналізу стали англійські вчені Ліндолл Урвік (*L. Urwick*) та Джон Орр (*J. Orr*) [11]. Це нібито саме вони 1964 р. на міжнародному семінарі в Цюріху замінили в запропонованій А. Хемфрі та його командою аббревіатурі **SOFT** (про яку вже згадувалося) літеру «**F**» на літеру «**W**» у наслідок чого і з'явилася добре відома тепер назва «**SWOT**–аналіз».

Таким чином, можна погодитися з твердженням автора статті «*Історія SWOT–аналізу*» про те, що, можливо, історія походження даного методу «була забута», можливо формування **SWOT** відбувалося у кількох різних країнах чи університетах одночасно або «стало загальним місцем в учбових кімнатах корпоративної Америки» 1950–60–х років; що «немає ніякої достовірної історії думки» щодо цієї теми, тобто, «не має ніякої задокументованої епістемології». Вартує на увагу і заклик до студентів–маркетологів бути обережними при вивченні **SWOT**–аналізу, оскільки мережеві дослідження проголошують, що вони мають відповідь на запитання: «Що таке – **SWOT**?», але вони цього не знають. «Вони увічнюють плагіатизовані погляди. Немає задокументованої історії **SWOT**...» [12]. Отже, питання щодо засновників **SWOT**–аналізу та його справжньої історії все ще залишаються відкритими і чекають на свого дослідника...

Бракує єдності серед дослідників **SWOT**–аналізу і щодо оцінок його ефективності й корисності, а також наявності та співвідношення переваг і недоліків. Тут існує три основних точки зору: перша – однозначно позитивна, друга – однозначно негативна і третя – дуалістична.

Представники *першої точки зору*, яких можна назвати «*пропонентами*», вважають **SWOT**–аналіз «універсальним», «корисним», «найбільш поширеним», «ефективним» і «результативним» інструментом

дослідження стану і розробки перспективних планів розвитку будь–якої компанії чи проекту, причому в будь–якій сфері людської діяльності. Наприклад, професор і топ–менеджер кількох міжнародних корпорацій Річард Делтрі у «*Передмові*» до своєї праці «*Динамічний SWOT–аналіз*» стверджує, що процес динамічного **SWOT**–аналізу є «виключно цінним» і у підготовці менеджерів, і у розвитку бізнесу, і при розробці та впровадженні будь–якого проекту [3]. Складається враження, що прихильники згаданої точки зору беззастережно вірять у те, що «майже кожна кампанія може отримати зиск від **SWOT**–аналізу» (*nearly every company can benefit from SWOT–analysis*) [13]. Особливо активно однозначно позитивний «імідж» **SWOT**–аналізу формується і популяризується на шпальтах публікацій, що друкуються американською компанією «*Create Space Independent Publishing Platform*». Показово, що ця компанія буквально «поставила на конвеєр» видання і реалізацію довідково–інформаційних брошур саме про переваги **SWOT**–аналізу. Досить вказати, що лише у 2016 р. на рекламних сайтах «*Amazon.com*» у продажі з'явилися десятки найменувань таких брошур. При цьому всі вони обсягом у 32 сторінки кожна, ціною у \$9.99 і практично «на всі смаки і випадки життя». Серед них такі, як: «Мистецтво **SWOT**–аналізу», «**SWOT**–аналіз для бізнесу», «**SWOT**–аналіз для панянок», «Персональний **SWOT**–аналіз», «**SWOT**–аналіз для Вас», «**SWOT**–аналіз для початківців», «Занурся у **SWOT**–аналіз», «**SWOT**–аналіз у кишені» тощо. Схоже, що компанія робить непоганий бізнес на ажіотажі навколо публікацій про **SWOT**–аналіз, не особливо дбаючи про об'єктивність їх контенту.

Прихильники *другої точки зору*, яких можна назвати «*опонентами*», дають **SWOT**–аналізу діаметрально протилежні оцінки і характеристики. За обмеженості обсягу даної статті наведемо лише три типових приклади. Так, американський дослідник Грег Сетелл вважає **SWOT**–аналіз одним із багатьох поширених «маркетингових міфів». Зокрема, серед шести таких міфів він на четверте місце поставив **SWOT**–аналіз і намагався довести, що «цей метод вірогідніше, більше завдає шкоди, аніж приносить добра» [14]. Професор Нотр–Дамського університету Чак Бемфорд в одній зі своїх праць [15] та у спеціальній статті ставить **SWOT**–аналіз на друге місце серед семи інших міфів. «На жаль, – зазначає він, – багато авторів, учені та практикуючі фахівці вирішили, що **SWOT** є інструментом аналізу і засобом для розвитку стратегії компанії. **SWOT** – не стратегія, і він – не інструмент аналізу». У підсумку Ч. Бемфорд палко закликає: «Не робіть **SWOT**!» [16]. А професор Вебстерівського університету Валентин Ерхард навіть одну зі своїх статей назвав «*Геть SWOT–аналіз*». У ній він, зокрема, зазначав, що «попри свою популярність і тривалість свого існування, **SWOT**–аналіз досить часто дає банальні або оманливі результати» [17, р. 91–93]. Чимало подібних однозначно негативних оцінок та закликів міститься і в публікаціях деяких російських дослідників. Як приклад тут можна навести статтю А. Реп'єва «*Убогість SWOT*», в якій він піддав цей метод просто нищівній критиці [18].

Прибічники *третьої точки зору*, які заслуговують на назву «*дуалісти*», оцінюють і ставляться до **SWOT**–

аналізу неоднозначно, звертаючи увагу як на його певні позитиви і переваги, так і на певні обмеження, слабкі ланки та недоліки. Про це свідчать навіть назви деяких публікацій, зокрема таких, як: «SWOT-аналіз – визначення, переваги та обмеження», «SWOT-аналіз між міфом та реальністю» [19], «Чим є SWOT-аналіз і чим він не є?» [20] тощо. У цілому, прихильники даної точки зору вважають можливим і доцільним використання SWOT-аналізу, причому не лише в бізнесі, а й в інших сферах.

Виходячи з наведеного висуваємо наступну гіпотезу:

Гіпотеза №1. Більш коректною і об'єктивною можна вважати останню, дуалістичну, точку зору, згідно якої SWOT-аналіз має значно більше позитивів і переваг, ніж слабких ланок і недоліків.

Втім, ця гіпотеза, особливо з огляду на дедалі міцніючу тенденцію поширення методу SWOT-аналізу, потребує обов'язкового спростування або підтвердження. А це, у свою чергу, спонукає запропонувати ще одну гіпотезу:

Гіпотеза №2. З'ясувати справжній потенціал і ефективність SWOT-аналізу як дослідницького методу можна лише при умові застосування самого SWOT-аналізу.

Ідея скористатися методом SWOT-аналізу для дослідження і оцінки ефективності самого SWOT-аналізу народилася у автора статті під впливом добре відомого, дотепного, але досить таки коректного вислову відомого німецько-американського вченого Карла Поппера щодо запропонованого ним критичного методу. Перефразовуючи той вислів («Ніщо не вільне і не повинно вважатися вільним від критики – навіть сам основний принцип критичного методу»), зазначимо: ніщо не може бути вільним від SWOT-аналізу – навіть сам SWOT-аналіз. Однак, проведення такого аналізу не входить у завдання даної статті, але він може стати метою майбутнього спеціального дослідження.

Щодо застосування SWOT-аналізу в політології та у політичній сфері взагалі, то висуваємо наступну гіпотезу.

Гіпотеза №3. Метод SWOT-аналізу в політології та у політичній сфері не лише можна, а й доцільно використовувати, всіляко популяризувати та найактивніше практикувати.

На користь останньої гіпотези свідчить ціла низка об'єктивних даних. По-перше, проведені в Інтернеті 20 грудня 2016 р та 20 березня 2017 р. автором даної статті запити-пошуки за ключовими поняттями «SWOT-аналіз у політології» і «SWOT-аналіз у політичній сфері» англійською, російською та українською мовами дали такі результати (див. табл.):

Тут, щоправда, слід зазначити, що наведені дані українською та російською мовами є скоріше приблизними, ніж точними. Зокрема, вони можуть бути дещо нижчими, оскільки деякі вітчизняні та російські дослідники замість понять «SWOT-аналіз» та «SWOT-аналіз» користуються відповідно поняттями «СВОТ-аналіз» та «СВОТ-аналіз». На жаль, Інтернет ці два поняття практично не розрізняє і видає їх сумарну кількість. Тому такі показники тут не враховувалися.

Як би там не було, але цей порівняльний аналіз засвідчує хоч і поволі, але дедалі зростаючий інтерес до SWOT-аналізу з боку як російських, так і вітчизняних політологів та практикуючих політиків.

По-друге, варто звернути увагу на те, що серед відповідних вітчизняних публікацій нам поки що не вдалося (чи можливо ми погано шукали) знайти праць з однозначно негативними оцінками SWOT-аналізу. Звичайно, було б бажано з'ясувати причини такого прихильного ставлення вітчизняних дослідників до даного методу, але це виходить за рамки даної статті.

По-третє, зростає кількість досліджень та публікацій, причому як друкованих так і електронних, з переважно, а подекуди і з однозначно позитивними характеристиками SWOT-аналізу. Показовими, а певною мірою навіть зразковими, прикладами тут можуть бути праці таких відомих вітчизняних дослідників, як В. П. Горбулін та А. Б. Качинський [21, с. 105–118], О. П. Дем'янчук [22, с. 12–25], С. А. Лісовський [23], Д. Соколов [24] та ін. У цих та у багатьох інших працях метод SWOT-аналізу характеризується, на наш погляд, у цілому слушно як «важливий», «ефективний», «необхідний» і т.п.

Прикінцеві висновки можуть бути такими: 1) Попри наявність «білих плям» в історії зародження SWOT-аналізу, браку єдності щодо його «батьків-засновників» та доволі гострого дискурсу з приводу оцінок і характеристик цього методу, він набув і набуває все більшого поширення. 2) Його можна і доцільно використовувати при дослідженні складних, динамічних і суперечливих феноменів у всіх сферах життя й діяльності людини, зокрема в політичній. 3) Ефективність і результативність SWOT-аналізу залежать не лише від його дослідницької потужності, а й від професіоналізму дослідників, ступеню володіння ними його засадничими принципами, а також від їх готовності і вміння одночасно з ним використовувати ще й такі дослідницькі методи, як: Case-study, Cost and Benefit, Gap-аналіз, PEST-аналіз і звичайно ж метод *синтезу* та ін.

Таблиця

Дата \ Фраза	«SWOT Analysis in political science»	«SWOT Analysis in political sphere»	«SWOT-аналіз в політології»	«SWOT-аналіз в политической сфере»	«SWOT-аналіз у політології»	«SWOT-аналіз у політичній сфері»
20.12.16	435 000	445 000	8 010	71 900	11 500	20 800
20.03.17	488 000	512 000	20 300	111 000	14 800	23 300

Список використаних джерел

1. Ansoff I. Corporate Strategy: An Analytic Approach to Business Policy for Growth and Expansion / Igor Ansoff. – N.Y.: McGraw Hill Book Company, 1965. – 241 p.
2. Bamford Ch. The Strategy Mindset / Chuck Bamford. – Washington: Create Space Independent Publishing Platform, 2015. – 126 p.
3. Dealtry R. Dynamic SWOT Analysis: Developer's Guide / Richard Dealtry. – Manchester: Dynamic SWOT Associates, 1994. – 111 p.
4. Kotler P. Marketing Management: Analysis, Planning, Implementation, and Control / Philip Kotler. – Upper Saddle River: Prentice Hall; 8th ed. 1994. – 816 p.
5. Learned E. Business Policy: Text and Cases / Edmund P. Learned, Roland Christensen, Kenneth R. Andrews, William D. Guth. – Homewood: Irwin, 1965. – 1068 p.
6. Учитель Ю. Г. SWOT-анализ и синтез – основа формирования корпоративной стратегии / Ю. Г. Учитель, М. Ю. Учитель. – М.: Libroком, 2010. – 328 с. // Uchitel' Ju. G. SWOT-analiz i sintez – osnova formirovaniya korporativnoy strategii / Ju. G. Uchitel', M. Ju. Uchitel'. – М.: Librokom, 2010. – 328 s.
7. SWOT Analysis [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.businessballs.com/swotanalysisfreetemplate.htm>.
8. Weitz B. Handbook of Marketing / Barton Weitz, Robin Wensley (eds.). – London: SAGE Publications Ltd., 2002. – 582 p.
9. Ansoff Matrix Strategy Skills [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.free-management-ebooks.com/dldebk-pdf/fine-ansoff-matrix.pdf>
10. Schwenker B. Scenario-based Strategic Planning: Developing Strategies in an Uncertain World / B. Schwenker, T. Wulf (eds.). – Wiesbaden: Springer Gabler, 2013. – 219 p.
11. Morrison M. Myth of the History of SWOT – Learned, Christensen, Andrews and Guth – wrong? [Електронний ресурс] / Mike Morrison. – Режим доступу: <https://rapidbi.com/history-of-swot-analysis-the-error-many-on-the-internet-make/amp/>.
12. History of SWOT Analysis [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.marketingteacher.com/history-of-swot-analysis/>
13. SWOT ANALYSIS [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.referenceforbusiness.com/management/Pr-Sa/SWOT-Analysis.html>.
14. Satell G. 6 Marketing Myths [Електронний ресурс] / Greg Satell. – Режим доступу: <http://www.digitaltonto.com/2011/6-marketing-myths/>.
15. Bamford Ch. The Strategy Mindset / Chuck Bamford. – N.Y.: Create Space Independent Publishing Platform, 2015. – 126 p.
16. Bamford Ch. 7 Corporate Strategy Myths That Are Limiting Your Potential [Електронний ресурс] / Chuck Bamford. – Режим доступу: <http://www.skippirichard.com/7-corporate-strategy-myths-that-are-limiting-your-potential/>.
17. Erhard K. V. Away With SWOT Analysis: Use Defensive / Offensive Evaluation Instead / Erhard K. Valentin // The Journal of Applied Business Research. – 2005. – Vol.21. – №2. – P.91–105.
18. Репьев А. П. Убожество SWOT / А. П. Репьев // Rerev A. P. Ubozhestvo SWOT [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.repiev.ru/doc/SWOT-Stupidities.pdf>
19. Caprarescu G. SWOT Analysis between Myth and Reality / G. Caprarescu, D. Stancu, G. Aron // Knowledge Horizons. – 2013. – Vol.5. – №1. – P.38–42.
20. What is SWOT analysis and what is it not? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.simply-strategic-planning.com/what-is-swot-analysis.html>
21. Горбулін В. П. SWOT-анализ як важливий елемент стратегічного планування національної безпеки. Розділ 3. / В. П. Горбулін, А. Б. Качинський // Стратегічне планування: вирішення проблем національної безпеки. Монографія / В. П. Горбулін, А. Б. Качинський. – К.: НІСД, 2010. – 288 с. // Horbulin V. P. SWOT-analiz yak vazhlyvyi element stratezhichnoho planuvannia natsionalnoi bezpeky. Rozdil 3. / V. P. Horbulin, A. B. Kachynskiy // Stratezhichne planuvannia: vyrisshennia problem natsionalnoi bezpeky. Monohrafiya / V. P. Horbulin, A. B. Kachynskiy. – К.: NISD, 2010. – 288 s.
22. Дем'ячук О. П. SWOT-анализ політичної системи України в модернізаційній парадигмі / О. П. Дем'ячук // Наукові записки / Збірник. – Серія «Політологія і етнологія». – Вип.6 (56). – К.: Ін-т політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2011. – С.12–25. // Dem'ianchuk O. P. SWOT-analiz politychnoi systemy Ukrainy v modernizatsiinii paradyhmi / O. P. Dem'ianchuk // Naukovi zapysky / Zbirnyk. – Seriya «Politolohiia i etnolohiia». – Vyp.6 (56). – К.: Ін-т політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2011. – С.12–25.
23. Лісовський С. А. SWOT-анализ і анализ прогалін (GAP-анализ) політик, програм, планів і законодавчих актів у сфері суспільного добробуту (соціального захисту) і підготовка рекомендацій щодо їх удосконалення відповідно до положень Конвенції Ріо. – Херсон, 2016. – 106 с. // Lisovskiy S. A. SWOT-analiz i analiz prohalyyn (GAP-analiz) polityky, prohram, planiv i zakonodavchykh aktiv u sferi suspilnoho dobrobutu (sotsialnoho zakhystu) i pidhotovka rekomendatsii shchodo yikh udoskonalennia vidpovidno do polozhen Konventsii Rio. – Kherson, 2016. – 106 s.
24. Соколов Д. SWOT-анализ вибору політичного забарвлення / Д. Соколов // Sokolov D. SWOT-analiz vyboru politychnoho zabarvlennia [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pravda.com.ua/articles/2011/12/29/6874591/>

Kartunov O. V., Doctor of Political Science, Professor,
Head of Social Sciences Department of the University of economic
and law «KROK» (Ukraine, Kyiv), alexkartunov@gmail.com

Method of SWOT analysis in modern scientific discourse

This article is devoted to the modern scientific discourse that proceeds in corresponding foreign scientific literature in relation to the method of SWOT analysis. In particular, the different, sometimes opposite points of view in relation to the time and fathers-founders of this method, its essence, advantages and defects, possibility and expediency of application in political science and in a political sphere are investigated. Actuality of this range of problems is argued. The analysis of four points of view in relation to time and founders of SWOT-analysis and three points of view in relation to his advantages and defects is carried out. In last case a hypothesis in behalf on one of the points of view is offered. A hypothesis according to which to find out the real potential and efficiency of SWOT-analysis is possible only on condition of application of SWOT analysis itself is also suggested. Correctness of the offered hypothesis that the mentioned method is not only possible but also expedient to use both in political science and in a political sphere is confirmed.

Keywords: scientific discourse, methods of scientific research, SWOT analysis, advantages and defects, hypotheses, political science, political sphere.

* * *

УДК 32.001:329.7(477)

Васильчук Є. О.,
доктор політичних наук, доцент кафедри філософії,
політології та українознавства, Київський
національний університет технологій та дизайну
(Україна, Київ), vasilchuk84@bk.ru

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ЧИННИКИ ПОВ'ЯІ І ДІЯЛЬНОСТІ НЕЗАКОННИХ ВОЄНІЗОВАНИХ І ЗБРОЙНИХ ФОРМУВАНЬ В УКРАЇНІ

Проаналізовано соціально-економічні чинники появи і діяльності незаконних воєнізованих і збройних формувань в Україні. Зроблено висновок про те, що деструктивні процеси у соціально-економічному житті не лише поглиблюють фізичну і моральну деградацію населення, зокрема, молодого покоління, а й створюють реальну загрозу для безпеки суспільства й держави, адже кризові явища в економіці швидко поширюються на інші сфери суспільного життя, підірваючи стійкість і стабільність існування державних і політичних інститутів.

Ключові слова: незаконні воєнізовані та збройні формування, екстремізм, тероризм, національна безпека.

У сучасних умовах екстремізм є реальною загрозою для національної безпеки будь-якої держави. Особливо небезпечним є використання екстремістами терористичних методів досягнення своїх цілей. Під загрозою вчинення терористичних актів опиняються життя і здоров'я, конституційні права і свободи громадян, територіальна цілісність та конституційний лад у державі.

Терористична активність окремих суб'єктів політики сприяє дискредитації держави та її інституцій, посилює дезінтеграційні процеси і відцентрові, сепаратистські тенденції. Зрештою це може призвести до колапсу